

Merknad til tilleggsproposisjon 1s fra ASD fra HLF, NDF, LSHDB og FNDB. Vi viser også til innspill gitt i høringen i Arbeids- og sosialkomiteen den 26.10.21.

Tolking for hørselshemmede, døve og døvblinde utføres både av fast ansatte tolker i NAV og av frilanstolker. Retten til tolk er hjemlet i folketryktdloven. Det er en utfordring å sikre at alle som har behov for rett tolk til rett tid får det, enten behovet er tegnspråktolking, skrivetolking eller tolk-ledsaging. Den opprinnelige proposisjonen bekrefter at det over tid har vært misnøye på tolkeområdet, både blant brukere og tolker. Organisasjonene er positive til den siste tids satsing på tolketjenesten. Vi opplever dog fortsatt at flere tolkeoppdrag (tegnspråk, skrivetolk og tolk-ledsaging) avslås med begrunnelse i at det ikke er nok tolker til å dekke oppdrag, og at tolkene ikke kan pålegges å arbeide kveld eller helg. Dette gjelder særlig kortere oppdrag, utenfor ordinær arbeidstid og i helger, men også oppdrag for utdanning og arbeidsliv samt at det er geografiske forskjeller i dekningsgraden. Ved avslag på tolk må planlagte aktiviteter avlyses og aktiv samfunnsdeltakelse hindres. Resultatet *blir ofte* sosial tilbaketrekking, isolasjon og ensomhet. Organisasjonene er enig i økningen som ble foreslått i det opprinnelige budsjettet skulle gjennomføres, men at tolkeområdet i sin helhet måtte tilføres friske midler, og at en styrking av fast ansatte tolker ikke skulle gå på bekostning av frilansordningen. En slik budsjettjustering ville ikke blitt en styrking i praksis, det ville blitt en svekkelse og i strid med CRPD.

I tilleggsproposisjonen trekker regjeringen forslaget om å styrke tolkeområdet med 25 årsverk. Solberg-regjeringen ville styrke tolketjenesten for å gi kvalitativt bedre tolketjenester, økt forutsigbarhet og bedre mulighet for å ivareta prioriterte oppdrag. Støre-regjeringen reverserer forslaget om å øke driftsbevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten med 23,7 millioner kroner til kap 605 post 01. Midlene bestod dels av 15 millioner friske midler, og dels av 8,7 millioner hentet fra Kap 2661, postene 73 og 76. Med reverseringen blir det gjort klart at det ikke forventes en redusert bruk av frilanstolker. Vi er fornøye med at regjeringen har tatt signalene fra tolkebrukernes organisasjoner og skjermet frilansordningen, som for tolkebrukerne er en nødvendig ordning for å sikre brukerne fleksibilitet og trygghet i hverdagen. Frilansordningen er viktig for å levere gode tolketjenester, og det vil slå negativt ut om denne ordningen svekkes før et tilfredsstillende alternativ er etablert, da det vil føre tolketjenesten lengre unna evnen til å gi brukerne rett tolk til rett tid.

Men, vi er bekymret for at tolketjenesten i sin helhet ikke styrkes. Det er ikke tvil om at kapasiteten er svak, og at organiseringen av tjenesten med nytt bestillingssystem fremdeles ikke har stabilisert seg med den forventede effekten. Reverseringen av det opprinnelige budsjettforslagets 15 millioner i friske midler til tolketjenesten under Kap 605, post 01, vil derfor slå uheldig ut og mange fremtidige oppdrag, vil som i dag stå udekket. Ekstra utfordrende er situasjonen nå som samfunnet er i ferd med å åpnes igjen, med den økningen i aktivitet som følger.

Vi anmoder komiteen sterkt å tilføre tolkeområdet totalt 23,7 millioner som opprinnelig foreslått som driftsbevilgning til Arbeids- og velferdsetaten, og at det gjennomføres i sin helhet med friske midler. De 8,7 millionene som er foreslått overført fra kap 2661, post 73 og 76 til kap. 605, post 1 må opprettholdes som i tilleggsproposisjonen, og brukes som opprinnelig tenkt til å dekke tolkeoppdrag med bruk av frilanstolker, og dermed sikre en mer fleksibel tolketjeneste som vil være i bedre stand til å dekke oppdrag som ellers blir stående udekket.

Tolkeområdet må styrkes i sin helhet, dersom vår anmodning blir tatt til følge oppnår vi en reell styrking. En styrking som vil svare på kritikken Norge fikk ved utspørringen av oppfølgingen av FN konvensjonen for personer med nedsatt funksjonsevne i Genève våren 2019. Komiteen ba Norge sørge for tilstrekkelige menneskelige og økonomiske ressurser til at døve og hørselshemmede får tolketjenester når de trenger det, herunder utenom kontortid (Pkt 31 d og 32 d – artikkel 19 (tolk).

For ytterligere informasjon kontaktes politisk sjef i HLF, Merete J Orholm (orholm@hlf.no/91628776)